

L I S T E K.

»Slovenska Beseda«. »Matica Slovenska« razpošilja nastopno vabilo: Matice Slovenske odbor je sklenil izdajati znanstven list »Slovenska Beseda«, kateremu naj bi bil glavni namen pospeševati razvoj našega književnega jezika ter določiti in utrditi njegov pravopis.

Slovenska književnost zadnjih let nam kaže pri raznih pisateljih v pisavi vedno večjo različnost, celó znanstvene preiskave so izvedle različne zaključke. Ta pravopisna nedostatnost dela velike težave pisateljem samim, še večjo pa učiteljem ljudskih in srednjih šol. Da bi se pa v tem oziru dosegla jedinstvo, povabila bode »Slovenska Beseda« vse slovenske jezikoslovce k skupnemu delovanju, da bi z znanstvenimi razpravami in z mirno kritiko sedanje pisave določili prave oblike, odločno pa izpodbijali krive nazore; marsikaj se bode dalo le s samim porazumljenjem uvesti.

Razpravljala se bodo torej v »Slovenski Besedi« vsa vprašanja, tičoča se slovenske slovnice, katera še niso dognana ali še ne dosti razjasnjena; pri tem se bode določilo, koliko se je ozirati na etimologijo, koliko na zgodovinski razvoj in koliko na fonetiko sedanjega živega jezika. List bode pač odmenjen slovenskemu jezikoslovju sploh, vendar le v toliki meri, kolikor je potreba za rečeni namen. Vse dognane stvari se bodo zbirale, in kadar se bode na podlagi teh beležkov mogla izdati slovenska pravopisna knjižica, tedaj bode »Slovenska Beseda« završila svojo glavno nalogo.

»Slovenska Beseda« bode nadalje pospeševala pravilni razvoj slovenskega besedja v slovarskem oziru in si torej prizadevala k temu pripomoči, da se natančno določijo pomeni besedam, kjer se kaže razlika v rabi, da se bode strokovno nazivoslovje (terminologija) razvijalo po svojstvu in pravilih slovenskega jezika, in da se bode jezik bogatil iz nikakor še ne povse razkritih zakladov národnega govora; v ta namen bode list tudi prinašal iz raznih krajev zbirke takih besed, ki so ali sploh manj znane, ali imajo v različnih krajih različni pomen.

Najpripravnejši bodo v obče kratki spisi, ki se bodo držali omenjenih mej, sprejemale se bodo pa tudi kritike vseh slovenskih knjig z ozirom na njih jezik.

Vse to se bode zgolj stvarno razpravljalo; mirni in stvarni polemiki, katera vodi polagoma k spoznanju resnice, bode »Slovenska Beseda« na razpolaganje; a izključeno iz nje bode vse strastno in osebno napadanje in pikanje, za kar jamči uredništvo, kateremu je gledé tega pridržana pravica, da popravi in zavrže vse, kar bi se ne ujemalo s tem načelom.

Časopisa bode vsako leto na svetlo prišlo blizu dvanajst pól v nedoločenih obrokih, približno jedna pola vsak mesec.

To podjetje je pa le tedaj mogoče izvesti, ako se pridobi dovolj sotrudnikov, ki bi list podpirali z rednimi spisi. Odbor Matice Slovenske torej Vas, blagorodni gospod, uljudno prosi, da mu obljubite svoje sodelovanje ter v kratkem o tej stvari poročite in izjavite, se li s tem programom skladate ali, če ne, kaj bi radi pridejali, kaj popravili ali zavrgli.

Urednik listu bode gimn. prof. *A. Bartel v Ljubljani*, kojemu naj se dotični dopisi pošiljajo.

V Ljubljani, dné 25. aprila 1890.

Odbor Matice Slovenske.

Ravnikarjeva slavnost. Odbor »Pisateljskega podpornega društva« je sklenil letošnje poletje vzdati spominsko ploščo pokojnemu tržaškemu škofu Matevžu Ravnikarju

na njegovem rojstvenem dōmu na *Vačah*. Do sedaj je določen za to slavnost, pri kateri bodo sodelovali mnogi sorodniki slavnega pokojnika, 13. dan malega srpana t. l. Pel bode pri odkritji litijsko-šmartinski pevski zbor, slavnostni govor bode govoril g. notar *Svelec*, a sodelovala bodo tudi druga národna društva iz bližine. Pričakuje se mnogo udeležencev iz vseh krajev naše domovine.

Slovanske študije v Italiji napredujejo očitvidno. Poročali smo že v svojem listu, kakó se italijanski romanopisec in kritik, prof. *Domenik Ciampoli* v Kataniji, zanima za vsak literarni pojav med Slovani. Nedavno je začel izdajati poseben literaren list pod naslovom »Rassegna della letteratura italiana e straniera« (Izvestja ob italijanski in inozemski literaturi). Ta list je uredovan razumno, trezno in z dobrim ukusom. Do sedaj je prinesel razprave o novejših in sočasnih ruskih pisateljih, dalje o epiki srbsko-hrvaški. Kot vzgleda ima prestave ruskih, poljskih in srbsko-hrvaških pesnikov. Zlasti obširno govori o novejši ruski literaturi in svojo razpravo o sočasnih ruskih pisateljih sklepa s temi besedami: »Upajmo, da se bodo ruska in druge slovanske literature skoro bolje spoznale v naši zemlji, da se povečajo simpatije med nami in med tem omikanim, dobrim in plemenitim národom.«

Zgodovina Cerkljanske fare. Spisal *Ivan Lavrenčič*, kapelan cerkljanski, založil *A. Golobič*, župnik cerkljanski, tiskala »Katoliška tiskarna« v Ljubljani 1890., 8, 158 str. Cena nevezanemu izvodu 90 kr., trdo vezanemu 1 gld. Ta najnovejši plod raziskavanj na našem domačem zgodovinskem polji je izšel kot IX. zvezek »Zgodovine fará ljubljanske škofije«, katero že več let sem izdaja znani slovenski zgodovinar in sedanji deželni arhivar *A. Koblar*, ki je poleg spretnega g. pisatelja gotovo k temu pripomogel, da je ta knjiga na svetlo prišla v takó strogo znanstveni obliki. Kakor so bili vsi poprejšnji zvezki tega zbornika vzprejeti s pohvalo, takó zasluđuje tudi najnovejši popolno priznanje tudi stroge kritike. V tej knjigi so porabljeni vsi do sedaj znani viri (tiskani in rokopisni) glédé cerkljanske fare in celó oddaljeni notarijatski arhiv v Vidmu je bil v to svrho pregledan in sicer ne brez uspeha. Tvarina je strogo znanstveno razdeljena in zadosti obširno predelana, pisava je zanimiva in jezik prav lep. Pohvaliti moramo gospoda pisatelja tudi zató, da se je povsod oziral na národovo mišljenje in pripovedovanje ter da je vzprejel mnogo zanimivih pripovedek o posameznih krajih cerkljanske fare. Prav važno bi bilo, ko bi se moglo dokazati, kar piše *Occioni Bonaffons* (»Bibliografia storica friulana« pg. 110), da se je znani srednjenemški pesnik *Thomasin von Zerklare* (Tomasino da Circlaria) l. 1185. porodil v Cerkljah! — Zeló poučno knjigo, ki ima med drugim tudi mnogo važnih životopisnih podatkov, prav toplo priporočamo slovenskemu razumništvu, katero mora od vsega srca hvaležno biti trudoljubivemu pisatelju, da je s to lepo knjigo obogatil naše slovstvo.

O tej priliki opozarjamo svoje bralce, da neumorni gosp. A. Koblar izdaje že od lanskega leta »Zgodovinski zbornik«, ki izhaja vsak mesec kot priloga tukajšnjega »Diöcesanblatta« v slovenskem jeziku. Ta malo komu znani list prinaša izvirne listine, tičoče se cerkvene zgodovine Kranjske, in primerne razprave o cerkvenih starinah. Strokovnjakom je ta list neobhodno potreben, zató jim bodi toplo priporočen.

† **Ivan Fiamin.** Dné 25. malega travna umrl je opat sv. Jakopa od Palum in župnik v Reki *Ivan Fiamin*. Pokojnik, porojen Istran, pridobil si je s svojimi pre vodi na hrvaškem književnem polji mnogo zaslug in lep spomin med književniki. Nekdanji učenec Kurelčev je nasledoval nekoliko njegov način pisanja. Napisal je: „Radnja čovjeku dužnost i blagodat“; in preložil: Cantuova dva spisa: „Mladić upućen na do brotu, nauk i rad“, „Poštenjak iliti pravice i dužnosti,« — „Dva govora otca Bourdaloua“, „Dobro i zlo“ od Montegazza, „Kršćanske molitve“ od N. Tommasea, „Zgode